

Inwestycje przedsiębiorstw w partnerstwie z samorządami

dr Przemysław Jura
Prezes Zarządu
Instytut Nauk Ekonomicznych i Społecznych

Katowice, 16.09.2020 r.

Inwestycje przedsiębiorstw w partnerstwie z samorządami

- rosnące zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego,
- nasilenie się ilości wyzwań w zakresie realizacji zadań własnych samorządów,
- spadek przychodów samorządów,
- konieczność **alternatywnych źródeł finansowania inwestycji**, w tym w szczególności inwestycji infrastrukturalnych i w **ochronie środowiska**.

Trudna sytuacja finansowa samorządów

- koszty epidemii koronowirusa,
- zmniejszenie się w 2020 roku wpływów z tytułu udziału w **podatkach dochodowych**,
- przewidywany znaczny spadek ilości i wartości inwestycji samorządowych w kolejnych latach.

**Jak gminy i powiaty powinny sobie
poradzić w takiej sytuacji?**

**Czy sektor prywatny może w czasach
niepewności finansowej stanowić dla
samorządów partnera?**

Zapotrzebowanie samorządów na środki finansowe

Zapotrzebowanie to wynika z ich zadań własnych oraz planowanych do realizacji inwestycji.

Niekorzystne dla samorządów zjawiska ekonomiczne:

- utracone dochody z tytułu PIT,
- rosnące wydatki na oświatę i ochronę zdrowia,
- długi szpitalne.

Utracone dochody z tytułu PIT i inne

Wg danych Śląskiego Związku Gmin i Powiatów w kwietniu 2019 roku samorzady lokalne Województwa Śląskiego otrzymały z tytułu udziału w podatku PIT **624 mln zł**, a z kolei w kwietniu 2020 roku było to już tylko **370 mln zł**, co daje spadek na poziomie **ok. 40%**.

Zmniejszone dochody dla JST wynikają także z faktu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego gruntów przeznaczonych na cele mieszkaniowe w prawo odrębnej własności.

Priorytety w budżecie

W większości gmin i powiatów to edukacja i bezpieczeństwo stanowią priorytety w budżecie, czyli w konsekwencji najmocniej obciążają budżet samorządowy.

- niedofinansowanie zadań zleconych z budżetu centralnego,
- brak pełnego sfinansowania podwyżek dla nauczycieli, co powoduje konieczność zapewnienia istotnych kwot powyżej subwencji oświatowej na działania oświatowe,
- wzrost cen towarów i usług, wynikający między innymi ze wzrostu poziomu płacy minimalnej.

Analiza postępowań przetargowych w zakresie zadań inwestycyjnych

Zwiększającą się różnica między kwotą dostępną do realizacji zadania u zamawiającego, a kwotą najtańszej oferty.

Konieczność poszukiwania dodatkowych środków albo konieczność unieważnienia postępowania i braku realizacji zadania:

- Wzrost cen inwestycji w ofertach składanych przez oferentów wynika ze wzrostu cen towarów i usług, wynagrodzeń pracowników
- Brak chętnych na udział w przetargach (kumulacja inwestycji dofinansowywanych z UE)

Nadwyżka Operacyjna Netto wg Związku Miast Polskich

W **2019** przeciętnie **nadwyżka operacyjna netto polskich samorządów** wyniosła **5,2 mld zł**, przy wydatkach inwestycyjnych ponad **50 mld zł**.

W **2018** roku wydatki stanowiły kwotę **52 mld zł**, przy poziomie **nadwyżki operacyjnej netto 14 mld zł**.

W roku 2020 według danych Związku Gminy będą miały jeszcze mniej środków, a **nadwyżka operacyjna netto** wyniesie zaledwie **3,2 mld zł**.

Wg władz Związku aktualnie ponad tysiąc polskich gmin ma ujemną nadwyżkę operacyjną netto, co w praktyce przekłada się na brak środków inwestycyjnych w samorządach.

Związek szacuje, iż we wpływach z udziałów JST w podatku PIT nastąpi redukcja wynosząca **ok. 6 mld zł**.

Zadłużenie podsektora samorządowego, a nowe wyzwania

- **2018** r. – ok 76,1 mld zł,
- **2019** r. – ok 79,4 mld zł,
- **2020** r. – ok 97,5 mld zł (prognoza).

Nowe wyzwania dla samorządów w zakresie:

- lokalnej energetyki,
- ochrony klimatu,
- gospodarki odpadami oraz czystości powietrza.

Koniecznym jest wzmocnienie finansów polskich samorządów w celu realizacji potrzeb bieżących oraz inwestycyjnych gmin i powiatów, wynikających z oczekiwań mieszkańców i polityki rządu.

Dochody własne i zewnętrzne samorządów

W budżetach samorządów coraz bardziej **spada** udział dochodów własnych w dochodach ogółem, powodując coraz większe **uzależniane JST od środków zewnętrznych**.

Analizując dostępne dla gmin **źródła środków zewnętrznych** na uwagę zasługuje fakt wysokiego poziomu zadłużenia dużej części gmin, a zatem ich **niskiej zdolności kredytowej**.

WNIOSEK

Partnerstwo z inwestorami w celu uzyskania od nich środków finansowych może być **atrakcyjną formą sfinansowania planowanych przez gminy inwestycji**.
Jednak większość samorządów jest w małym stopniu nastawiona na oczekiwania inwestorów, co często skutkuje brakiem możliwości nawiązania porozumienia, a w konsekwencji brakiem realizacji wspólnej inwestycji.

Na co zwracają uwagę inwestorzy rozważając partnerstwo z gminą?

- Okres inwestycji,
- Stopa zwrotu,
- Ryzyko inwestycji,
- Stabilność ustalonych zasad.

Dodatkowe kryteria w partnerstwie z samorządami:

- Zespół
- Konkurencja
- Innowacyjność

Wnioski

- Nie każda inwestycja samorządowa jest atrakcyjna (czyli dochodowa i bezpieczna) dla przedsiębiorstwa będącego w roli inwestora.
- Sytuacja w Polsce zmusza samorzady do zwiększenia wydatków bieżących kosztem zmniejszania wydatków na inwestycje. Przewidywać można, że rok 2020 będzie ostatnim rokiem inwestycji finansowanych w istotny sposób ze środków JST.
- Determinanty podjęcia przez inwestora decyzji o zaangażowaniu kapitałowym uznaje się za uzasadnione. Warto, aby władze samorządowe przyjęły postawę zachęcającą inwestorów do współpracy.
- **Inwestycje przedsiębiorstw w partnerstwie z samorządami stanowiąc będą coraz istotniejszą metodę finansowania zapewniającą rozwój polskich gmin i powiatów.**

Dziękuję za uwagę!

